

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jacobi Sadoleti Card. Et Episcopi Carpentoractensis Viri
Disertissimi, Opera quæ exstant omnia**

Sadoleto, Jacopo

[Francofurti], 1607

VII. Iacob. Sadolet. Cardinal. Gvlielmo Poieto Cancellario Galliæ, S.P.D.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69244](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69244)

abesse. Erumpunt porro omnia in illius caput & nomen,
 cum nos & veneramus, & diligimus, & cuius beneficiis maximè
 obstricti sumus. Que ego non commemorabo, ne & augeam do-
 lorem meum, & tibi molestiam afferam. Illud certè patet & per-
 sonam est, quicquid eueniat in Repub. Christiana aduersi atq;
 mali, de eo statim homines culpam in nos, & crimen conferre
 pntiosè, ut occultari dissimulariq; non possit, quæ sit omni-
 um malum de nobis & de moribus nostris planè iam existimatio.
 Sed ab eorum ab his, quæ præter modum molesta sunt. Contare-
 ni nos valdè humanè egit mecum, qui me voluit absente ni-
 hilominus participem esse earum pecuniarum, quæ nostro ordi-
 ni tribuere solitæ sunt duntaxat inter presentes: quod ego
 nec cogitavi vnquam, nec postulavi: quòd etiam illi
 incompitas erga me eminentior. Nam quod à Casulano men-
 tio facta, ille sponte sua hoc egit, nullo admonitu meo. Nò
 enim mecum est auecupari lucra, nec ea quæ mihi non debeantur
 fugere. Sed & Casulanus vir optimus, qui me admodum diligit,
 mei commodi curam, me etiam infcio, sibi habendam putauit:
 & quod illam præstantem atque eximiam Contareni nostri vir-
 tutem, humanitatem, integritatem, videro monitorem nihil fuisse
 sper per se enim ille propensius ad me iuandum, & omnibus be-
 neficiis officium assidue est. Cui vtinam aliquando referam
 mercedem gratiam: habeo quidem semper. Nam et si mihi nul-
 lum emolumentum, nullaque vtilitas ita est cordi, vt vel mini-
 mum velim de mea dignitate propter eam deperdere: tamen ha-
 bere hæc indicia amoris à summis viris, maximam ego arbitror
 esse dignitatem. Quæ propter abs te peto, vt illi & meis, & tuis et-
 iam (si tibi videbitur) verbis agas gratias. Prouinciales hæc nostri
 te maxime in modum diligunt, atque colunt: suamque tibi fa-
 lorem referunt acceptam. De meis studiis nihil possum tibi im-
 pressam polliceri nisi stat enim æstas, quod ego tempus consume-
 re in manducationibus licetis soleo. Librum tuum magna ex par-
 te legi, animoque in eo tuum magnum atque præstantem, co-
 piamque vna & eruditionem, imprimis verò studium pietatis ac
 religionis vehementer probaui. Da operam vt valeas. Carpent. IX.
 Cal. Maij. M.D.XI.

VII.

IACOB. SADOLET. CARDINAL. GVLI-
 elmo Poieto Cancellario Gallie, S. P. D.

Accipere literas tuas tertio Idus Nouemb. Lutetia datas, ple-
 nissimas amoris, humanitatis, prudètia, quæ meum, quod ego
 tuarum de tua præstanti virtute & dignitate feceram iudicium,
 non

non modò confirmarunt, verùm etiam auxerunt. Ita enim fieri
sunt, ut nullum omnino in illis officium, quod vel à sapientia
mine expectandum sit, vel benignitati & amicitia debitum
videatur, abs te sit pratermissum. Quodque me misere
primis delectavit, omnia in tuis literis sic aptè, ornate, graviter
& explicata, tum verbis, tum sententiis, ut mihi videaris, id quod
magnum quidem virorum est, sed tamen non tam valde occu-
patorum sicut tu, cum rerum gerendarum prudentia, elegan-
tiam quoque orationis ut coniungeres, non mediocriter labora-
se. In quo genere laudis (dicam enim quod verum est) expectan-
nem meam longè superasti. Cognoram equidem antea excellen-
tissimum ingenium tuum, & in arduis rebus agendis atque administran-
dis consilium, diligentiam, industriamque perspexeram. Non enim
mihi tuus animi sensus, & ad laudem impetus fuerat ignotus. Sed
re vera in tanto cumulo ponderis, negotiorum, que tibi maxi-
mis curis occupationibusque distracto, quotidie affluant, & super-
fluant necesse est: quòd aliquam quoque partem cogitationum tuarum
& temporis liberalibus studiis impertites, non mihi venter te
mentè de te existimare. Quod quoniam nunc habeo ex tuis sine
ris exploratum & cognitum, si quid ad eam addi benevolentiam
potest, qua ego te iam pridem singulari sum complexus, erit: hæc
etiam causa vna cum reliquis & sancta & gravis, quam ob rem tuam
me plurimi videre esse faciendus. Sed hæc que longiorem delat-
derant orationem, in aliud tempus differenda sunt. Venio nunc
ad ipsas literas, in quibus mirari mihi visus es, quod ego in gra-
meæ dignitatis & libertatis dispèdio, tantula de te (ita enim scri-
bis) tantopere laborarem. In quo si pecuniarie iacturæ causa ad
liboris & molestia suscepisse me existimes, obsecro te Potestatem
charissime ut me hac tam graui infamia desinas onerare. Nulli
ego turpius esse iudico, quam moveri pecunia: & quidem moveri
in utraque partem, ut vel adducta nobis magnam lætitiã affe-
rat, vel ablata molestiam. Et tamen recordeor scripisse me, pro
pe aniam mihi leuissimam, honestatem autè grauissimam ser-
per esse. Quare desiste, si me amas, hoc tam iniustum de me facere
re iudicium, quod alienum certè & mea natura, & nostra ne-
cessitudine est. Si verò, quod meam læsam dignitatem apud te
sum conquestus, id leuius à me factum arbitris: quare, quid a-
pud te futurum graue est, si leuis fuerit dignitas? Sed ego hæc que
nunc loquor, non ita accipi volo, quasi doleam hæc à te mihi scri-
pisse scripta, non enim ita est: sed quia cupio doctis & sapientibus
viris, cuiusmodi tu es, meam & cognitam, & probatam me-
ram esse, ac voluntatem, que ab hisce vitis illiberalitatis & ius-
titudinum longè profectò aliena & abhorrens est. Ac ne ad ea quod
respondedo, que à te scripta sunt de potestate eorum iudicium,

quibus vos ecclesiasticas causas & iudicia commisit. Satis enim
 in literis prioribus sum testatus, existimare me, nihil neque à re,
 neque ab illo praestantissimo Rege, sine magna ratione & confi-
 dem factum esse. Ad id potius me conuertam, quod & huic tem-
 pori est aptius, & meae naturae certe conuenientius: ut & tibi, &
 nostro optimo maximoq; Regi agam gratias, quod meae & quie-
 tis & dignitatis, pro vestra singulari bonitate rationem habueri-
 tis. Tamen illi intelligo, eas nequaquam à me satis dignè agi posse
 vincit eam & Regis beneficentia, & tuum erga me officium, fa-
 cultatem in hoc genere meam. Ago tamen quantas possum ma-
 ximas meq; huius vestri erga me beneficij memoriam perpetuo
 seruaturum polliceor. Quamquam nec ad meam in summum Re-
 gem oblationem quicquam videtur posse accedere: nec ad
 eam quam erga te iam dudum suscepi voluntatem. Sed tamen,
 sine hoc portu, in quo me locatum per literas gratularis, &
 qualem iure, (in eo enim diurnis nocturnisque commentatio-
 nibus rerum, ut ego arbitror, altissimarum simul & sanctissima-
 rum sum dectus) sine in negotiis & fluctibus actionum, in quos
 merere fortasse erit necesse, (non enim ego illam conditio-
 nem vitæ sperner, si mihi ea offeratur, quæ in rebus cum virtute
 & cum prudentia religioneque tractandis, futura sit occupata)
 sine ergo hic, sine illic, ego neam omnem operam, studium, fi-
 dem, amorem, diligentiam, auctoritatemque, quæ unquam ea in
 me fuerit, & nostro Christianissimo Regi, & tibi optime Poiete
 delecto atque dico. Cui quidem Regi quod meum interdum te
 nomen in memoriam redacturum polliceris, est hæc tua mihi
 gratissima voluntas: idque uti facias, te vehementer rogo. Quid
 est enim quod malum, quam me illi Regi in memoria esse, cui
 propter altitudinem, nec tam fortuna quidem, quam ipsius vir-
 tute & humanitatis, vel notum duntaxat esse, summus honos
 censendus est? Et quidem imprimis ac maxime illius erga me
 benevolentiam quero: hac mihi nihil potest euenire optatius.
 Cetera que ab illius liberalitate possunt proficisci, quæ à me ut
 futura, & calidè negligi scribis, non eo quidem sum animo ut mi-
 hi negligenda esse videantur: sunt enim bene institutis mentibus
 egregia instrumenta bonitatis & liberalitatis: non tamen per-
 ambitum & cupiditatem iudico esse petenda. Itaque ego, qui
 hæc que obrineo, quantula ea cumq; sunt, aliena sponte omnia,
 non mea cura & contentione sum consecutus, si quid mihi quan-
 doque eo modo deferatur, magis iudicio Principis, quam meo
 commodo letor: ob eamq; etiam causam bene de me merentib.
 potere gratiam habeo. Sed de his etiam satis: Tu mi doctissime
 potere me amabis, & totum tuū duces: dabisq; operam, ut valeas
 hæc mihi facere gratius nihil posses. Vale. Carp. X. V. Cal. Ian. 1540.

IAC.